

ABONAMENT:

Pe an 6 cor.; pe 1/2 an 3 cor.

Pentru România pe an 15 Lei.

Manuscripte nu se redau.

LIBERTATEA

INSERTIUNI:

se socotesc după tarifa, cu
prețuri foarte moderate.

Abonamentele se plătesc înainte.

Apare în fiecare Sâmbătă

Cea mai deaproape datorință a noastră.

— De ce se tem Maghiarii din comitat? Și de ce n'au să scape! —

DI asesor consistorial Nicolau Ivan în bine simțita d-sale scri-soare ce a adresat dlui Dr. A. Vlad din privilegiul alegerii sale de deputat la Dobra, și publicată de noi în numărul trecut, — ne caracterizează prin cuvintele:

»Din momentul ce ați desfășurat steagul „Libertății” în Orăștie, am fost prea sigur că D-Ta și soții D-tale, nu veți rămânea la vorbe, ci veți trece pe terenul practic al faptelor...”

Și fără a ne lăuda înșine, mărturisim, că dl asesor Ivan bine ne-a înțeles și bine ne apreciază. De fapt acesta a fost și este gândul nostru, ca oameni de fapte să fim printre muncitorii pe terenurile vieții noastre naționale politice.

Scriem, vorbim, indemnăm, dar când ni-se îmbie privilegiul, ne punem și în mișcare faptică, obositoare, costisitoare, ca să și intrupăm ideile pe cari cu graiul ori în scris le-am propovedit!

Aceasta este și aceasta, are să rămână deosebirea esențială între noi și doctrinariii nostri pasivisti, cari tot mai cred, că de pe o coală de hârtie tipărită de trei ori sau de șase ori pe săptămână, se poate cârmui un neam!

Și această însușire a noastră pe care frații noștri dela ortodoxele pasiviste, par a nu o nici observa și mai ales nu vor să o aprecieze întru nimic — o observă adversarii nostri politici, (cu ochi se vede mai limpezi ca frații noștri), și ei încep a da alarma contra noastră pe tema asta.

Maica „Gazeta” dela Brașov scoate cu predilecție de prin foile din Pesta și Brașov, unele pasaje din care ar apare, că ungurii „să bucură” de intrarea Românilor în activitate... O, de-ar da D-zeu așa să fie, să se bucure, și ca semn că așa e, să nu ne opună nicăiri împotrivirea desnădăjduită pe care ni-o opun, ci să ne lase să ajungem pe ușor la mandatele de deputat cari ne-ar compete. Dar aș! Le simțim noi „bucuria” în încordarea desperată ce o pun contra noastră! Și mai ales le tradează inima ziarelor provinciale mai puțin „diplomate” ca fariseele din capitală.

O atare mărturisire de credință și deschidere de inimă avem noi Românii din comitat, în articolul foii politice „Közérdek” din Hațeg — apărută numai acum, și care în întâiul său număr țipă de durere, pentru biruința lui Dr. Vlad la Dobra! Această foaie, redactată de avocatul Dr. Ignatie Nagy, scrie despre alegerea aceasta sub titlul „Memento”, făcând luători aminte pe Maghiarii din comitat, că alegerea dela Dobra e un *memento* pentru ei, ca să se pună pe lucrarea de îngrădire și de apărare contra pornirii Românilor, că de unde nu, la cele mai apropiate alegeri încă două cercuri, al Hațegului și al Hunedoarei, au să le scape din mâni, căzând „jertfă” partidului național român!

Iar statul cum să se ducă lupta de apărare, e perfid, e veninos, cum numai dela un șovinist de cel mai periculos calibru poate să vină! El zice, că **listele electorale trebuie așa „revizuite”, ca din ele să cadă cu sutele alegătorii români**, cari ci-că ar fi introduși în acelea fără drept! Pe când noi tocmai aceea o știm hotărât, că **sute și sute de alegători români sunt lăsați afară din liste pe nedrept**, numai pentru că nu-și știu reclama dreptul lor! La Dobra zeci de economi fruntași ne spunea: „Dle! Eu plătesc dare directă 70 cor. pe an și nu-s în listă!” Altul că el 40, altul 36, etc. și nu-s luați în liste!

Noi le-am făgăduit sărbătorește, că le vom sta într'ajutor cu deputatul lor, dându-le sfaturile de lipsă și stăruind să fie luați în listă **toți** câți au drept! Și în un singur cerc, nu că să se mai șteargă din alegători, cum cere fițuica dela Hațeg, dar au să mai fie luați cel puțin câte 100—150, cari azi nu-s!

Mai ales la Hațeg și Hunedoara vom avea din greu de lucru, că acolo sunt „nemeși” cei scăpătați, fără drept luați în listă, iar proprietarii români cu drept, nu-s! Aici, și în tot comitatul, ne vom pune pe lucru, ca să între în liste cei cu drept și să iasă cei per abuzum intrați!

Că în ce fel sunt compuse listele, am văzut-o din pilda Orăștiei însași, unde, aci sub ochii noștri și numai din oraș, erau lăsați afară 20 de țărani români, cari la întervenirea clubului nostru politic local, vor fi acum luați, iar vre-o câțiva ungurași vîrțiți pe nedrept, vor fi șterși! Dar' ce-o fi, dragă-mi-te Doamne, pe sate!

Aceasta e cea mai de aproape datorință a noastră: de a ne interesa de listele electorale, și ca adevărați activiști, ne vom și pune la proxima ocașie pe lucru, pentru rectificarea lor, și din acea rectificare nu noi avem să ieșim slăbiți!

Așa înțelegem noi activitatea. Și de acest fel de înțelegere al nostru să încrețesc frunțile șoviniștilor, și de aceea gazeta dela Hațeg, vorbind de cercurile Hațeg și Hunedoara, strigă:

»Dacă aceștia (adecă alegătorii români luați ci-că «fără drept») nu vor fi lăsați afară din listă, pe baza recur-surilor date, apoi la cele mai apropiate alegeri, amândouă aceste cercuri (Hațeg și Hunedoara) vor fi pradă partidului național (român). Să și-o pună asta bine la inimă comitetul central al comitatului nostru...»

„Pradă”? Vor fi acele cercuri pradă? Nu domnilor! Ele sunt astăzi pradă în mâni nechemate, și noi avem datorință să vi-le smulgem din mâni, punându-le în mâni cărora să cuvin după

dreptate! Și bună nădejde avem, că de ce vă temeți, nici nu veți scăpa!

Iancu.

Dr. Vlad interviewat.

DI Dr. Aurel Vlad având a-faceri advocaționale la tribunalul din Arad, a mers de-aci la Arad Luni în sепемана asta. Cum, cum nu, s'a aflat de venirea d-sale la Arad, și un reporter a lui „Aradi Közlöny” l'a și căutat și l'a interviewat pe cel mai nou deputat, în de-ale politice. La întrebările puse, dl Dr. Vlad i-a răspuns ziaristului maghiar cam următoarele:

— Programul meu politic, e programul din 1881 al partidului național român, cu excepția punctului I, adecă dorim de a ne asigura puțința de a trăi ca *Români* în această țeară. — Legile militare azi la desbătute în dietă, nu le-ar vota, decât în schimbul reducerii serviciului militar la 2 ani. — Cu guvernul n'ar putea vota în nici o chestie de încredere, ne-având noi Românii cuvinte de a fi cu încredere în acest guvern, ci contra lui. — Chestia dualismului va forma obiect de discuție cu soții sei de principii. — În dietă să va apropia de deputații slovaci și sèrbi, opoziționali și naționaliști ca și noi. — Când va veni la rënd discuția asupra bugetului, va lua cuvântul în dietă și își va desvolta programul politic și acolo! — Crede că la cele mai apropiate alegeri vor intra în dietă 10—16 deputați Români naționali. În comitatul Hunedoarei crede că vom putea câștiga sigur 3 locuri: Orăștie, Dobra și Baia-de-Criș.

Atât după ziarul maghiar, care altfel scrie că dl Dr. Vlad i-a făcut o bună impresie.

Autenticitatea interviewului n'o putem controla, dl Dr. Vlad lipsind încă din Orăștie.

Guvernul Széll — căzut!

Aceea ce era de prevăzut de când opoziția Kossuthistă s'a încapăținat așa de tare în dietă, — s'a întâmplat: Ministrul-președinte Széll și-a dat demisia dimpreună cu toți soții sei din ministeriu, iar M. Sa Impăratul-Rege i-a primit-o. Opoziția Kossuthistă luptă în ruptul capului contra legii militare ce e așternută în dietă, și purtarea ei ar putea fi înfrântă numai cu mijloace aspre, mai mult ori mai puțin călcând legea, — iar Széll n'a vrut să se întindă după atari mijloace, ci mai bine s'a retras.

Maestatea Sa a însărcinat pe contele Stefan Tisza, fiul fostului ministru Coloman Tisza, să formeze noul guvern. El a și primit cercând a-și forma ministeriu nou, aproape tot din oameni noi.

Tisza sămănând mai mult cu talăl-séu, mai îndrăsnit, mai violent chiar, opoziția are teamă, că cu acesta va avea de furcă mult mai greu decât a avut cu Széll.

DUPĂ ALEGEREA DELA DOBRA.

Răsunete, — dela prietini, — de prin foi.

Dobreni!

Alegători cu sufletul curat, din cercul Dobrei! Români! Vă scriu, — ș'ași vrea să pun atâta măestrie 'n vorbă, ș'ași vrea să știu să ticluiesc așa cuvântul, ca chiot să se facă fiecare frază, ca fulger să se facă fiecare vorbă, să ardă șirele, când le cetiți, să scape, să schintee, să ridă și să plângă, — ori nu!... Să ridă numai, iubind să ridă, extasiate, cum ride astăzi sufletul din mine, cum tremură 'n neștirea bucuriei, cum plânge podidit de-atâta fală, de dragoste, de dor de neam și de mândrie!

Alegători români din cercul Dobrei!

Aș vrea să pot minuni să fac, ca în vremea veche, un cântec: să fie plânsset, ca să 'nduioșeze, să fie țipet, care să 'nfiore, să fie strigăt, care să 'ngrozească! Ori nu!... Să fie chiot numai, chiot de isbândă, străbătător răsunând din suflet, să tremure sub baterea-i de aripi vèzduhu 'ntreg, țaria necuprinsă, albastrul cer, munți, văi și întreaga țeară, să ridă și să plângă auzindu' trei milioane de Români extasiți, răpiți de cea mai sfântă fală, de cea mai sfântă dragoste de neam și de mândrie!

Un cântec:

Să pot să-mi pun în el întreg amarul, și durul și durerea necuprinse, să mi-o cuprind, prefermecată în vorbe, să-mi vârs vâpaia inimei întreagă, cu 'ntreg nebunu-mi foc, cu tinerețea, cu visurile-i toate, să nu mai simt, să nu-mi mai fie 'n suflet numic, decât mândria fără margini, decât nețărnamura dragoste de neam, decât nădejdea deja isbândită, că *este, este, trebuie să fie*, cu litere de aur scrisă în carte sorții: *zoriștea deșteptării pentru neamul nostru!*

„Trăiască Dr. Vlad!”

A fost un strigăt, chiot, orcan răsunător din patru mii de glasuri, svicnirea alor patru mii de inimi, a fost mărșul cântec de isbândă, învingerea ideii, că *voința poporului e încă neînvinsă!*

„Trăiască Dr. Vlad!”

Și uraganul a străbătut cutreerând întreagă țara. Ideea a învins — nu Dr. Vlad. Atotputernica și vecinica idee, că este încă forță și vieată, că *este încă sânge și putere*, că este încă cuget și voință în sufletele fraților de-un sânge!

„Trăiască Dr. Vlad!”

Și-n butul tuturor și-n butul uneltirilor nebune, și-n butul forței și-al puterii brute, și-n butul

mișeliilor fără de lege, a 'nvins ș'a isbândit ideea sfântă, că este, este, trebuie să fie putere, care nu să înspăimântă, putere, care nu cunoaște stavile, putere care nu știe de groază, puterea dragostei în neamul nostru!

Și fulger s'a făcut, aprinzător de inimi, ideea — și poporul, trei milioane de Români, un simț, un cuget, un glas, vè strigă iubind și din adânc de suflet: Voi bravi alegători din cercul Dobrei! Un Dumnezeu e în cer și-i D-zeul nostru!

Voi preoți bravi, premergători cu crucea în frunte, voi dascăli tineri, luminați, cu focul sfânt al dragostei de neam în suflet, voi moșnegi, cari v'ați ridicat chiar de pe patul boalei, ca să veniți drept pildă celor tineri, alegători români și tu întreg atotputernic codru mișcător ce-ai fost la Dobra — și azi mi-e sufletul nebun de bucurie, și azi mi-e sufletul ne'ncăpător de-atâta fală, și vi-l trimit să vè sărute fruntea, și vi-l trimit, ca să vè îmbrățiseze și să vè strige iubind de fală, de cea mai sfântă dragoste și fală:

Alegători români din cercul Dobrei. Un D-zeu e 'n cer și-acela Vè ajută!

Alegători români, la revedere!

Dr. Victor Bontescu.

„Revista Bistriței” scrie sub titlul „Biruința la Dobra” următoarele:

„Cu interes încordat am așteptat rezultatul alegerii de deputat dela Dobra, care s'a făcut Sâmbăta trecut!

„Alegerea s'a finit cu învingerea dlui Dr. Aurel Vlad. Cu alegerea dela Dobra, generațiunea tinăără a inaugurat activitatea, care la proximele alegeri dietale va fi generală!

„Marea majoritate a alegătorilor români s'a grupat în jurul dlui Dr. Vlad, deși n'au lipsit încercările de presiune și mituire din partea contrară. Insufletirea între alegătorii români era de nedescris. Preoții și învățătorii au avut o ținută deamă. Ramele verzi de stejlar erau pana și stindardul alegătorilor...”

Ziarul unguresc „Erdélyi Hir-lap” scriind despre alegerea dela Dobra, zice:

„Sâmbătă în 6 a l. c. a fost ales Dr. Aurel Vlad deputat la Gura-Dobra, în cercul lui Lazar Arpad.

„In această scurtă știre a noastră, e spus foarte mult!

„Contrarii sei Farkas Bela, liberal și Aurel Muntean, fără partid, n'au putut să-l trântescă.”

„Dar bătălia de aici nu a atins numai pe singuratici sau numai partide, ci pe însași națiunea (înțelegere: maghiară)!”

„România din Ungaria are sărbătoare de biruință, căci a știut răbăte în dietă cu deputatul său!”

Dobra — Plevna.

Hunedoara, Iunie c.

Nu știu cum, cum nu, dar mereu îmi vine și mereu mi se învîrte în cap asemenarea între lupta noastră dela Dobra și... lupta dela Plevna!

Așa-i, că vă pare îndrăzneală asemănarea? Și eu o aflu tot așa, dar totuși găsesc o justificare în îngăduința de-a pune alături mai marele cu mai micul.

Pornește asemănarea mea din credința că la Dobra n'a fost numai învingerea candidatului Dr. Vlad, ci a fost totodată dovedirea vitalității poporului român!

Nici la Plevna n'a biruit numai regele Carol, ci a fost mai ales o grandioasă manifestare a vitejiei națiunii române și a vitalității ei!

Dar tot atât de adevărat e, că precum la Plevna a fost indispensabil curajul, tactica și personalitatea Regelui Carol, — tot așa la mica noastră Plevna, a fost neapărat de lipsă capacitatea și chezeșia înrăpată în personalitatea lui Dr. Vlad!

Și aici și acolo lupta a fost chemată să decidă soarta unei situațiuni, pe șir de ani. Rezultatele luptei dela Plevna sunt epocale, istorice, cele ale luptei dela Dobra vor forma și ele epocă, punct de întoarcere istoric, în istoria noastră politică de aici.

În ambe luptele — izbânda este a curajului și al puternicului simț de datorință și de naționalism — sălășluit în pepturile țeranului român!

La Plevna pieptul Românului a dat față cu glonțul dușmanului, ce veacuri întregi i-a supt și i-a hoțit roada sudorii feții sale! La Dobra Românul a dat piept cu armele presiunii slujbașilor unui regim, care de atâtea vremi îi este tată mașter, care numai tot îi cere, și nimic nu-i dă!

Ostașii Plevnei recrutați au fost din ce-a avut România mai bun între tinerii săi. Conducătorii luptei dela Dobra adunați au fost din ce are tinerimea noastră din această țeară, mai de seamă!

Succesul Plevnei a fost strălucit, deși diplomații prin contractele

Berlinului de mai târziu pete negre au lăsat... Resultatul învingerii dela Dobra e și el pentru noi strălucit, deși diplomații noștri resignați și oportuniști, cu grave reproșuri vreau să o întunece...

Nu ne pasă. Vom merge înainte cu hotărârea omului împăcat în sufletul său, că spre bine năsusește în calea pe care pășește!

Vasilache.

„Telegraful Român”, organul Metropolei din Sibiu, scrie la 16 Iunie în sub titlul „Spre solidaritate”:

„Alegerea de deputat dela Dobra va trebui să formeze încă multă vreme obiect de discuție în presa română și în cercurile românești, îngrijite de soartea și viitorul poporului român.

Căci e vorba de o inovație, de o direcție nouă dată politicii noastre, care trebuie prinsă din toate părțile, pentru a fi bine examinată și bine lămurită.

Cetitorii noștri știu, că din capul locului am aprobat aceea ce s'a întemplat la Dobra; ni-am dat din capul locului consimțământul pentru a se face aceea ce s'a făcut, ear' după-ace am văzut că încercarea a fost încoronată de succes, ni-am exprimat bucuria asupra isbânzii raportate!

Multe telegrame și scrisori de felicitare, adresate noului deputat al Dobrei, din incidentul alegerii sale, ni-o dovedesc aceasta din destul.

Intrați odată pe calea activității, și intrați pe drumul care duce la revizuirea programului național și la eliminarea din el a punctelor despre cari cu siguranță știm că astăzi nu sunt realizabile, ba din contră formează pedecă chiar și pentru realizarea celorlalte, cari ar putea să fie realizate: am apucat apoi și pe calea care ne va duce la mult dorita solidaritatea națională pe care până acum înzădar am așteptat-o, căci nu putea să vină, pentru că pedeca o forma tocmai programul.

Pentru a putea fi solidari, trebuie să avem deci întâiu de toate un program, pe care toți să-l putem numi al nostru, și pentru a cărei realizare toți să putem intra în luptă. Când îl vom avea a, și solidaritatea e cu siguranță inaugurată.”

poate vei fi uitat ceva. Spune tot, tot... Dumnezeu e bun, e îndurător!”

— „N'am uitat nimic. Și tu tot, tot; dar... păcat prea mare... Șapoi în tinda bisericii... păcat, păcat — Dumnezeu nu mă iartă.”

Vorbea în neștire.
— „Ce-i Radule, ce-i în tinda bisericii?”

— Hm!... dar fântâna! multă lume am mai pângărit!
— Cum, Radule, ce vrei să zici de tinda bisericii, de fântână și de lume pângărită?

— Fântâna? Poi... acolo l'am aruncat în noaptea Sfântului Andrei... păcat prea mare — Doamne iertă-mă!

— Pe cine ai aruncat Radule? — întreabă din nou Ilinca îndată.

— Pe cine? Pe părintele Achim, starițul... și tinda bisericii mângîită cu sânge! Parcă-l ved cum se ruga și cum l'am isbit cu cutitul în piept tocmai când voia se strige. Nu, nu-i mântuire pentru sufletul meu.

— Dumnezeu să te ierte Radule, răspunde Ilinca și lacrimile o podidă — O sută cinci zeci și patru de galbeni, pe cari i-am luat dela piciorul prismaticiei, fi am colea neatînși. Sunt într-o oală de pământ, la rădăcina unui nuc mare din... din...

Atunci duhul necurat al ispitei îl opri de a mai grăi și Radule se isbi singur cu palma peste gură, ca și cum ar vrea s'o certe pentru că cutezase să spună lumei mișelile lui.

În zadar căutări ce-i de față să-l facă să mai spună unde-s îngropați

„Poporul Român” din Buda-pesta scrie sub titlul: „A sosit vremea”, printre altele:

„În nru trecut am zis între altele la locul acesta: În viața de toate zilele și în viața publică a noastră, de câte ori avem de lucru cu o mișcare pornită din inimă și din convigere, trebuie să ne bucurăm, căci chiar nefind întru toate corectă, după noi, urmările bune nu-i vor lipsi. Ce ese însă din interes personal mărginit nu va ținea mult și nu va fi nenumnat cu isbânda.

Azi când ne aflăm în fața alegerii dlui Dr. Aurel Vlad de deputat dietal, ne cade bine să repetăm și să accentuăm vorbele mai de sus.

Ne bucurăm de pășirea dlui Vlad și suntem însuflețiiți de reușita dsale. E începutul unei noi faze în viața noastră și că de dânsul să leagă trecerea din cea de azi, poate simți o mângâiere sufletească.

Începutul acesta nu ne va putea aduce rău la nici un cas — asta nu o pot afirma nici contrarii pășirii și reușitei acesteia! Aderenții dlui Vlad ved dimpotrivă mult bine în lucrul acesta; noi însă peste tot prevedem (poate, că și alții preved) un timp luminos în istoria noastră, care trebuie să urmeze ca o necesitate istorică. modul și mijloacele, prin cari se va pregăti acest timp, să desfășurăm zi de zi. Și ne place să credem, că reușita dela Dobra de asemena e un eveniment pozitiv — pe lângă altele negative — pregătitor pentru acest timp nu numai luminos, dar plin de glorie și de mărire.”

„Szászváros” foaia ungarilor din Orăștie scrie printre altele, în numărul său de Joi după primirea făcută Luni (8 Iunie) a dlui Dr. Vlad la Orăștie:

„În Orăștie, pe balconul casei celei nouș din fața casei orașului, era ieri, în a doua zi a Rusaliilor gr-cat. și gr-orientale, scrisă cu litere de frunze de stejar inscripția următoare: „Trăiască Dr. Vlad noul deputat!” Și așa credem, că această dorință, cu excepția alor puțin contrari ai noștri din naționalitatea română, e dorință sinceră a tuturor Românilor din Ardeal și din toată Ungaria.

Dacă alegerea dela Dobra nu rămâne un cas singuratic, dacă pilda Dobrei o urmează și celelalte cercuri

banii, unde-i nucul... În zadar îl rugă Ilinca cu lacrimi în ochi. Radu nu mai voi să amintească de banii îngropați. Îngână numai câte-va cuvinte neînțelese și fără șir, spre desevîrșita ciudă a celor ce-și ascultau urechile să le audă. Apoi tăcu de tot.

— Doamne, cât de pzoătos am fost, cât de nelegiuit! ce grozăvenii! — mai grăi el într'un târziu și apoi iar tăcu.

De odată tresări, întinse amândouă mâinile, ca și cum ar fi voit să se aperi și strigă:

— Scăpați-mă, scăpați-mă, iată-i vin călări, cu coase și cu lănci, vin să caute banii, să mă ia pe mine. Aparăți-mă, — uf! ce negri sunt! Dinule, Dinule!..

Toți se uită în lături spăimântați și-și făcură cruce.

— Liniștește-te, Radule, liniștește-te, fi zise Ilinca așezându-se la căpătăiu-i, noi suntem lângă tine, nu vine nimeni.

Radu se liniști, privirea lui se stinse, glasul-i slăbi de tot... se sfârșise.

...Și așa. Murise Radu Bălu în chinuri și remușcări, și lăsase lui Dinu, singurul său copil, o moștenire bunicică, dar pângărită și atâtea păcate părintești de ispășit.

Via din dealul Vartolomeilor fusese luată de la frații Alexe, Niță și Mihai, prin puterea unui zapis, pe care tatăl lor — bietu Sandu, Dumne-

electorale române, și din luptele constituționale întreaga românia își ia partea sa, — atunci alegerea de deputat alui Dr. Aurel Vlad e un eveniment mare nu numai pentru comitatul nostru, ci pentru țara însăși!”

Și crezând foaia maghiară că această alegere ar însemna trecere de pe terenul negațiunii pasivității, pe cel de recunoaștere a instituțiilor actuale, și o încercare de-a realiza aspirațiunile speciale a poporului român, în cadrul acestor instituțiuni pe cale constituțională, zice: „așa ne alăturăm și noi la dorința furbinte a Românilor: „Să trăiască Dr. Vlad, noul deputat.”

Incolo autorul articolului așteaptă dela noul nostru deputat să fie căutătorul unei căi prin care să se poată realiza înțelegerea între Români și Maghiari, și în speranța asta îl salută și el.

— Poporul român din Orăștie pe lângă strălucita primire ce a făcut-o dlui Dr. Vlad, și-a arătat bucuria pentru reușita dela Dobra, trimițând îndată după alegere, P. O. Dn. protopop al Dobrei următoarea telegramă de felicitare pe care am primit-o acum spre publicare:

Iosif Morariu, protopop

Dobra.

Orăștie 7. Iunie. Ochi noștri spre Dobra au fost ațintiți. Fiți mândri de succesul dobândit! Trăiască Dr. Vlad! Trăiască Dobreenii!

Frații Orăștieni: Tomuția, Suci, Mih, Voina, Marian, Țipan, Popovicu, Adamuțiu, Borza, Maniuțiu, Dăfui, Gelmărean, Ivașc, Budo, Gelmărean, Ivașc, Brasai, Mihai, Vaidean, Ivașc, Popa, Burlan, Carica, Herția, Stefan, Suci, Herția, Oltean, Popa, Borza, Popovicu, Curea, Borza, Budo, Carasca, Oprea, Popa, David, Berian, Ioaneș, Puian, Cazan,

„Tribuna Poporului” a salutat cu articoli însuflețiiți alegerea și a gratulat alegătorii dobreni. Asemena ziarul săsesc „Kronstädter Zeitung”, din a căror articoli vom mai aduce părți alese. Din lipsa de spațiu în numărul acesta n'am mai putut.

zeu să l' ierte — fusese silit să-l iscalească în noaptea Drăgobetului, când a fost călcat de Radu.

Morile și moșia de lângă hanul părăsit fusese luate de la Anghel prin judecată și jurământ strâmb.

Grădina cea cu pomii de pe coasta podgoriilor, parte o luase prin jurământ strâmb, parte o cotropise cu puterea, de la Stanca Văduva.

Și câte încă nu lăsase Radu: vie, prunet, buți, herghelii de cai, cirezi de vaci, turme de oi, porci, etc., toate adunate și răpitate prin siluiri ori furțisag.

De fiecare părticică din averea pe care o moștenea acum Dinu, era legată câte o nelegiuire; fiecare își avea câte o groznică istorie, știută ori neștiută de oameni, căci Radu abia mărturisise, de pe patul de moarte, o prea neînsemnată parte din vieța-i plină de păcate.

Când fu de 24 de ani, Dinu să căsătorii cu Ileana, fata cărciumarului Rebedea din Turcinești; dar' după un an și jumătate Ileana muri din facere și Dinu rămase numai el cu mamă-sa Ilinca.

De-acl înainte nenorocirile se ținură lanț de capul lui Dinu și de casa lui. Nu era zi să nu-l fi văzut necăjit, bolnăvicios și suduelnic; nu era noapte în care să nu viseze câte și mai câte grozăvenii.

Odată doar' se culcă cu gând rău și uită să se închine, și peste noapte visă lucruri mai grozave de cum și-le poate mintea închipui.

I-se pără că aude sgomot de oase și clăntănit de dinți, văzând apoi trecând pe lângă patu-i o umbră de femeie

Omorul din Belgrad.

Amănuntele grozavului omor. — Alegerea de rege nou: Petru Caragheorgevici pe tron.

Astăzi Sârbia are deja Rege nou. Petru Caragheorgevici, capul familiei care a urcat întâi tronul sârbesc după eluatarea libertății din jugul turcesc, dar' care familie fusese gonită de pe tron prin complot de Obrenovicești, — e iar Dornn al Sârbilor. Adunarea națională din 15 Iunie l'a ales cu unanimitate de Rege! Nici un deputat n'a fost contra lui, deși sunt în adunare și deputați socialiști și republicani. Pentru a impune însă lumii străine, toți și-au călcat pe inimă și pe vederile lor personale, și unul ca altul și-au dat votul pentru Petru Caragheorgevici, ca să le fie Rege.

Noul Rege, care se află în Genf, a mulțumit adunării pentru alegerea sa și îndată a înștiințat cu supunere pe Tata tuturor Slavilor, pe Țarul Rusiei despre alegere, recomandându-se bunei lui voințe. (Caragheorgevici e mare supus Rusiei. Fiul seu acolo a făcut școala militară și e în armata rusă. Acum de acolo, slav cu trup și suflet, vine acasă ca moștenitor de tron. Politică rusească în Balcani capătă în el și în tatăl-său, puternici stâlpi!).

Despre omorul Inuși al Regelui Alexandru și a Reginei Draga, iată, pe scurt, amănuntele ce s'au aflat:

Poporul sârbesc, ca și armata, dela căsătoria Regelui cu Draga, a fost într'una adânc necăjit pe Rege, pentru-că Regina făcea ce vrea cu el, și îl silea să facă fel și fel de lucruri înspre binele ei și a familiei ei, chiar și cu pierdere pentru binele țării. În timp scurt de 7 ani cât a domnit, de 3 ori a făcut lovituri de stat, ca să-și poată împlini cutari dorințe pe cari sfetnicii sei, ministrii și dieta, nu vreu să l' lase să le facă, nefind de folos țării.

Cea mai proastă a fost lovitura de stat făcută înainte cu câteva luni, prin care a nimicit legile liberale ce le adusese sfatul țării în 1888, și a restrîns libertatea de presă și a făcut lege, că după moartea lui, să vie

palidă, slăbănoagă, ținând în brațe un copil și mai urît, uscat ca un gătej și-i strigă rînjind:

„A scăpat tată-tău de răsunare dar' n'o să-mi scapi tu, mă jur pe copilul meu.”

Apoi perli ca o nălucă și lui Dinu i-se pără că aude din nou sgomot de oase, clăntănit de dinți și scrișniri de măsele, — de-astădată mai aproape, tot mai aproape. Într'o clipă trecură pe lângă el chipuri hidoase, schelete, într'care cunoștea bine pe părintele Achim, pe Anghel, și mulți, mulți de tot!..

Toți purtau în mâni cuțite tăioase și oale mari cu sânge, pe care l'le întindeau scrișnind din dinți și amenințându-l: „bea, bea de te satură odată”.

Dinu amuțise cu desevîrșire. Groaza îi cuprinsese întreaga faptură. Simțea că o mână venjoasă l'a ținut de pat și nu-l lasă să fugă. Un val de sânge venea cu repeziunea spre el și într'o clipă se simțea cuprins și amenințat să fie înecat. Dinu se smuci odată tare și se deșteptă zăpăcit, tremurând și plin de sudoare..

...De-atunci a rămas epileptic, iar' la un an în urmă, într'o dimineată l'au găsit spânzurat într'un dud, lângă casă. Sărmanul, n'avu parte nici măcar să fie prohodit, căci pravila nu dă voie!..

Mult l-a mai jelit Ilinca, mult s'a mai bociu pe mormântul lui și la crucea dela capu-i, căci doar era mamă și namele știu să plângă, fiii perduți!

Multă vreme au mai văzut-o vecinii trecând în crucea nopții spre biserică pentru îngrijirea sufletelor răpaușaților, cărora le purta soroacele!

FOIȚA

PĂCATE VECHI.

„Vai de omul cu păcat!
De păcat e alungat
Și nu poate fi scăpat...”

V. Alexandri.

Bătrânul Radu Bălu, om cu stare, muri în vîrstă de optzeci și trei de ani și jumătate. Vecinii spuneau că fusese sărac lemn în tineretele lui și că era sălășuit aci, în Gurănești, de când cu zavera...

Când fu pe patul de moarte, spuse — nelegiuitul moșneag — că el, cu mâna lui a omorît pe Anghel, isprăvicul boerului Costea și pe Ancuța nevasta cea dintîi; dar tot nu l' ierta Dumnezeu și nu putea muri.

— „Spune Radule, spune tot ce ai pe suflet — fi zise oftând bătrana Ilinca, nevasta lui cea de a doua — Dumnezeu e bun și tu te vei ușura.”

— „Dumnezeu?... Dumnezeu e milostiv, dar eu... eu sunt plin de păcate! — răspunde Radu, dând din cap cu neîncredere. Atăta știu: Am omorît pe biata Ancuța și nu era vinovată; vinovat era numai el, Anghel — Ancuța nu... Doamne iartă-mă!”

Și Radu pără că se liniștește. Închise ochii, strînse cu putere genele și toți cei de față crezură că pentru vecie. Târziu, târziu gemu înfundat și întoarse fața spre părete și iar se liniști. Puțin șezu așa, apoi iar gemu și oftă din adânc.

— „Gândește-te bine, Radule, gândeste-te bine — mai zise Ilinca —

pe tron frații Reginei Draga și urmașii lor, — niște oameni fără nici o creștere prințiară, oameni nepotri-viți pentru așa rol înalt în stat.

Unul dintre frații Draginei, un sublocotenent ușuratic, luându-se acum drept „moștenitor de tron“ pășea de-a călare față de toți ofițerii, cerând ca cu căpitani, cu majori, toți să se închine lui, când îl întâlnește, că doar el e viitorul lor Rege. Ci-că odată a văzut în o cafea pe un major bătrân stând la masă, și fiindcă acela nu s'a ridicat să-l salute pe domnișorul sublocotenent, a mers și i-a dat o palmă acolo în cafea!

Aceste lucruri atâta au revoltat sângele în ofițeri, că au pus gând rău regelui și reginei dela care veneau aceste urite stări de lucruri. Toată țeara simțea că ce se face de pe tronul ei, rău se face. Că lucrurile dau tot mai înapoi în loc și meargă înainte. Și nenorocitul Rege, om cam bătut la cap, mărginit, dar și încăpăținat, făcea tot ce porunca veduva de inginer (mai bătrână ca el cu 17 ani), cocotată pe tron.

Pentru a scăpa de stările acestea de lucruri, de tirania unei femei orbite de dorințe nechibzuite, și cari puteau să țină încă multă vreme, (căci Regele era abea de 27 ani și Draga de 40), — s'a făcut planul de a scăpa țara de ei, prin omor.

Armata a luat înșuși asupra sa rolul de executare. Și l'a îndeplinit în chip fioros. Au dat năvală noaptea, pe când Regele și toată curtea dormea, și prințind ori omorând sentinelele palatului, au ajuns la oada Regelui. Aci fiind ușa tare, au spart-o cu dinamită, și au intrat și au împușcat pe Rege și pe Regină, apoi pe frații ei, într-o curte și pe cel ce dase palma majorului în cafea, și trupurile lor strâpune de gloanțe și tăieturi de săbii, le-au sverlit apoi pe fereastră în grădină! Au ucis și pe 3 miniștri cari îi plujiseră în timpul din urmă, după lovitura de stat mai nouă, și alt personal dela curte. Au încungiuat palatul cu miliție și în dimineața următoare au vestit cetății, că poporul s'arșesc a scăpat de tirania acestui rege nechibzuit! Și îndată au început marșurile militare a cânta de bucurie în piață, iar pe case, în loc de steaguri de jale, cum se pun la moartea domnitorului, s'au pus pe toate steaguri de s'arșesc! Și niciăiri, în toată țeara, vre-o isbucnire a nemulțumirii contra ucigașilor. Iar ca batjocură să fie deservită, pe regele ucis l'au îngropat noaptea, dus numai de un preot, ca un simplu cetățean și nime nu l'a plâns, nime nu l'a petrecut la mormânt. Așa a fost pus în cripta familiară în liniște, în chip umilit. Iar pe regina nici n'au îngropat-o cu el, ci în cimiterul celorlalți cetățeni de rând. Și nici contra acestei triste înmormântări, nu s'a ridicat nici un mur-

Dela o vreme nu mai cuteză să rămână singură în casă, căci păcatele lui Radu începuseră să o urmărească și pe ea și — după spuselii lumii clevetitoare — se sălășluiseră acolo duhuri necurate, cari îi ispiteau bătrânețele.

Dăduse multe sărindare pe la schituri îi făcea în casă săfeștanie în toate Duminecele, dar' nu pricepea aproape nimic.

Nici vită în bățatură, nici pisică în unghet nu mai avea biata Ilincă, căci de-o sumă de vreme pagubele îi veneau droaie: ba focul, ba trăsnetul, ba boalele ori lupii îi răpiseră rind pe rind și ce brumă mai agonisise.

Îi rămăsese multă moșie de pe urma repausatului, dar' nu mai era o mână iscusită care să conducă trebile casei; iar harul lui D-zeu nu se mai pogorise peste căminul ei din alte vremuri. Și beata Ilincă privea cu lacrimile în ochi și durere în suflet, cum i-se stinge tot, tot.

Han nu mai ținea de când căzuse Dinu în boală; morile de pe apa Petroasa le arândase, ferestrele se stricaser și-l vînduse lui Nedelcu, percepătorul. Scormonise pământul după banii îngropați de Radu, dar' nu aflase niciăiri nimic. Deseori ofta adînc și simțea o negrăită mîngăiere în ași istorisii cuiva vieață-i chinuită.

— Dgar n'oi mai avea mult de suferit — zicea ea de multe ori — doar s'o 'ndura D-zeu și-o pune capăt atator necazuri, că mult sunt amarită și neputincioasă.

Și D-zeu o ascultă.

Intr'o Duminecă dimineața din păresemi se răspândi vestea prin satul

mur, ci numai bucurie să vedea la lume pentru cele întemplate.

Iar unele foi scriau: „Să se scurgă ochii aceluia care va lăsa să-i curgă o lacrimă după acești tirani omorîți!“

Din toate acestea se vede, că nenorocitul rege era foarte urît de poporul său și greșelile pe cari le-a făcut la stăruința nechibzuitei sale soții, le-a plătit mai cumplit decum se mai pomeneste undeva!

Asupra grozavei întemplări lumea judecă în feluri deosebite. Unii osândesc cumplit pe ucigași, căci tot nu se cădea să-i măcelărească și batjocurească așa, să-i fi alungat din țară în chip mai omenesc, — alții află de legiuță crima prin purtarea p'erechii regale, de care, ca să aibă pace, numai așa s'au putut scăpa, stingându-o cu toți moștenitorii săi!

E grozav ce la Belgrad s'a întemplat. Sute de gazetari din toată lumea au alergat acolo și au stat până au văzut și alegerea de Rege nou și au descris prin foi toate cele auzite și văzute.

Ofițerilor ucigași se crede că nu li-să va întâmpla nimic. Vor fi cel mult trimiși din Belgrad prin alte orașe ale țării. Căci adunarea națională, încă înainte de-a alege Rege, le-a dat iertare pentru crima lor, pe care, zic, au făcut în interesul patriei, nu pentru folos personal.

Economie.

Starea sămănturilor.

Din toate părțile țării se vestesc ploi, furtuni mari și ruperi de nori. Așa a băntuit în săptămâna trecută o mare furtună peste cercul Bradului, strivind și acoperind sub apă o mare parte a sămănturilor. Tot în săptămâna trecută au fost mari furtuni, și au bătut ghița sămănturilor din comitatele: Cianad, Somogy, Odorheiu și altele!

În urma multelor ploi rugina se lăstează îngrozitor și tăciunele s'au ivit în multe locuri în grâu.

Cu toate acestea roada anului acesta, atât a sămănturilor de toamnă cât și a celor de primăvară, se nădăduiește a fi cel puțin mijlocie.

Peste tot însă în anul acesta s'a sămănat cu mult mai puțin grâu. Pe când în anul 1900 s'a sămănat în toată țeara grâu pe o întindere de 5 milioane 877 mii 378 jugere catastrale, pe atunci în anul acesta abia sunt sămănite cu grâu numai 5 milioane 794 mii adică mai puțin cu 83 mii jugere.

Gurănești, și de-acel mai departe, că pe Ilincă lui Radu Bălu au găsit-o moartă!

Și hîrbuita ei vieață trebuia să se sfîrșească înainte de-a ispăși măcar parte din nenumeratele nelegiuiri ale repausatului Radu, și, ce e mai rău, murîl necreștinește și cu ponosul că a fost părtașe în ascuns la toate planurile lui.

O droaie de rude: frați vitregi, nepoți, veri și alții, se ridicară să împărțască până la un deget tot ce mai rămăsese din averea pângărită a lui Radu.

De-acel certe, gâlceveri, bătăi, omoruri, judecăți cu jurăminte strimbe — crime noue.

În noaptea Paștilor, un nemulțumit, ori vre-un setos de răsunare, dete foc clărilor și șurilor; dar' împreună cu ele arse și casa și toate acareturile din juru-i.

**

...Primăvara plugul răsturna brazde late prin vatra focului lângă care o-dinioară Radu își plănuse înfiorătoare-le lui planuri, iar' pogonașul cânta jalnic și nepăsător pe lângă boii plugului:

„Hai Joiane 'ntinde brazda,
Să spargem hoților gaza;
Că colo, — lângă obor,
A fost cuibul hoților
Și spaima s'eracilor“.

...Dumnezeu e bun, e îndurător, dar'... e și drept.

Lipsca.

Gr. Pătrășcoiu.

Grăul din anul acesta se nădăduiește că va da o roadă de 6—7 măji pe un juger (cam 6—7 sēmēnte) prin urmare peste tot ar fi în țeara întreagă la 38—39 milioane măji de grâu.

În anul trecut a rodit grăul între 9—10 măji de juger, fiind în total 46—47 milioane măji de grâu.

Sēcara încă a cam tîngit din pricina multelor ploi. Roada se crede a fi mijlocie cam 11—12 măji (11—12 sēmēnte) pe un juger. Sēcara e sāmănată în țeara întreagă pe o întindere de 2 milioane 4 mii 450 jugere catastrale, și astfel roada întreagă ar fi 11—12 milioane măji. În anul trecut a fost peste 13 milioane măji.

Orzul de toamnă și cel de primăvară e eutropit în multe părți de buruiiană și de rugină, ba îl strică mult și goangele cele multe. Încolo și orzul promite o roadă mijlocie — cam 12 măji de juger. Peste tot în țeara întreagă sunt sămănite cu orz 1 milion 790 mii jugere catastrale și așa producțiunea întreagă se socotește la 12 milioane măji metrice. În anul trecut roada a fost de 13½ milioane măji.

Ovėsul a cam îngălbenit în umezeala cea mare; pe alocurea e mestecat cu multă rapiță. Cu ovēs sunt sămănite 1 milion 738 mii 227 jugere catastrale și pe un juger și așteaptă cam 6 măji (adecă 6 sēmēnte) și așa peste tot roada ovēsului ar fi de 10 milioane, pe când în anul trecut a trecut peste 12 milioane.

Rapița în țeara întreagă e cam slabă, din pricina că multă a fugheat peste iarnă și cea rămasă e pus-tiită de insecte.

Cucuruzul în multe părți a trebuit să fie sămănat a doua oară. Veacul ploios n'a îngăduit să se desvoalte cucuruzul așa, cum ar fi trebuit și acum e cu mult mai mic, decum ar trebui să fie — pe vremea aceasta. Sapa de odată înunile părți sa gătat; în cele mai multe însă acum se face ba pe alocurea abia s'a început acum.

Crumpenile se desvoaltă foarte bine. Cele de vreme deja sunt în floare.

Legumile și varza (curechiul) cresc bine și dacă dă o căldură vor rodi destul de bine.

Viile au suferit mult de frigul iernii și al primăverii târzii. Roada lor abia va fi mijlocie.

Poamele se desvoaltă bine, mai ales făgăduesc să fie multe mere, mere, pere și prune. Nucii sunt puține. Cireșe destule.

NOUȚĂȚI

Dl Dr. George Dubleș, originar din comuna vecină Orăștiei Romos, a depus cu bun succes examenul de avocat în Pesta! Trimitem felicitările, noastre!

† Iustin de Colbazi. Dumineca viitoare, în 28 Iun. n. se va sërba în biserica gr. cat. română din Orăștie parastasul de 6 săptămâni pentru regretatul medic de regiment Dr. Iustin de Colbazi, mort repentin aici în 15 Maiu n. Vor participa membrii familiei, și amicii și cunoșcții regretatului repozat.

Dl Dr. Miron E. Cristea, asesor consistorial din Sibiu, a fost însărcinat de consistoriul din Sibiu să facă o călătorie de studiu pe la catedralele bisericelor orientale, pentru a studia pictura și arangearea internă a acelorora cu scop a fi aplicat tot ce e mai frumos în acelea, la pictarea și arangearea catedralei dela Sibiu. Acum C. Sa se află prin Bucovina. La Cernăuți a fost primit cu deosebită a-

tenție, asemenea la Rădăuț, etc. Dsa va prezenta un raport despre tot ce a văzut și a aflat mai remarcabil în calea sa de studiu.

Regele Carol al României era comandantul de onoare al Regimentului sərbesc de infanterie Nr. 6. din Belgrad. Fiindcă ofițerii acestui regiment au comis complotul și omorul familiei regale, — M. Sa Regele român a abzis de onoarea de-a mai figura ca comandant al acestui regiment. Se crede că în urma acestui lucru Regimentul va fi dizolvat, împărțit pe alte regimente, și să va forma unul nou, care va fi imbiat Regelui român în locul acestuia, care s'a pângărit cu fiorosul omor.

Dieceasa gr.-cat. de Lugoj și-a sərbescat cu frumoase festivități iubileul de 50 ani dela înființare. Au participat la sərbere fruntașii bisericii gr.-cat., din toată diecesa, și mulți din Arhidieceasă. P. S. Sa Episcopul Dr. Radu a făcut o frumoasă fundațiune, de 26.000 cor. diecesei din acest privilegiu.

Logodnă. D-soara Maria Vințan și dl Emilii Rusu, fidanțați.

† Véd. Elena Popoviciu-Barcianu nasc. Iuga de Băcia, după grele suferințe a adormit în Domnul, în 15 Iunie a. c. n. la Sibiu, în etate de 69 ani. Fie-i țărana ușoară și memoria binecuvîntată!

De pretore la Orăștie, în locul regretatului Iosif Orbonaș, a fost ales de congregația comitatensă din urmă dl Arpad Pogány, notar la judecătoria din Orăștie.

Din greșeală de tipar s'a cules în numărul nostru trecut printre alegătorii din Lăpușnic cari la alegerea din Dobra au votat cu Dr. Vlad, și numele dlui Simon Márton. Grăbim a rectifica greșeala. Dl Simon Márton a fost președintele alegerii și firește a votat, la urmă, cu dl Dr. Farkas. Să înțeleaga asta și de sine. Dacă președintele alegerii ar fi votat cu candidatul nostru, o scoteam noi la iveală ca lucru mare în raportul despre alegere.

Programul

examenelor de vară dela școala capit. gr.-or. română din Orăștie în anul școlar 1902/1903.

Sămbătă în 7/20 Iunie c.:
Dela 2—3½ ore p. m. clasa începătorilor, inv. de clasă Maria Racolța.
Duminecă în 8/21 Iunie:
Dela 8—9½, ore a. m. clasa a doua, inv. de clasă Ioan Fleșeriu.
După eşirea dela serviciul divin, gimnastică cu elevii cei mari, condusă de Ioan Fleșeriu.

Dela 2—3½, ore p. m. clasa a III-a de băieți și fete, inv. de clasă Ioan Branga.

Dela 3½—5 ore p. m. clasa a IV-a de băieți și fete, sub conducerea inv.-dir. Constantin Baicu.

Dela 5—6 ore p. m.: Cântări corale, conduse de inv. I. Branga; declamări cu elevi și eleve din diferite clase, cetirea clasificărilor, împărțirea premiilor și încheierea anului școlar.

NB. Lucrurile de mână ale copiilor vor fi expuse spre vedere publică în una din salele de învățământ ale școlii.

Directiunea.

Asociațiunea la Hațeg. CONVOCARE.

Domnii membri ai Asociațiunii pentru literatură română și cultura poporului român și toți iubitorii de cultură a poporului, sunt prin aceasta invitați a participa adunarea la generală a Despărțământului Hațeg ce se va ținea în 5 Iulie 1903 la 11 oare înainte de ameazi în Petroșeni, cu următorul program :

1. Deschiderea adunării prin președinte.
2. Raportul notarului despre activitatea dela ultima adunare generală;
3. Raportul casarului;
4. Raportul bibliotecarului;
5. Esmiterea a patru comisiuni: a/ pentru censurarea raportului notarului; b/ pentru censurarea raportului casarului; c/ pentru censurarea raportului bibliotecarului; d/ pentru înscrierea de membri noi; — 6. Decidere asupra rapoartelor siguraticelor comisiuni;
7. Alegerea a doi delegați pentru adunarea generală a Asociațiunii;
8. Cetirea disertațiilor, cari însă vor avea a-se preda directorului despărțământului cu 3 zile înainte de adunare apre censurare;
9. Statorirea budgetului;
10. Esmiterea a doi membri pentru verificarea procesului verbal;
11. Hotărșirea timpului și locul pentru procăsimă adunare generală a despărțământului.
12. Închiderea adunării.

Din ședința comitetului despărțământului VII, Hațeg, în 30 Mai 1903.

Dr. Gavriil Suciu Ioan Muntean
președinte. notar.

MAI NOU

Goană asupra primarilor!

— *Fislogăbirul Ilei furios!* —

Azi Vineri în 19 Iunie, zeci de primari se vedeau la pretura din Iliia. Întrebați de ce-s citați, spun că ei singuri nu știu. I-a citat fislogăbirul și sub cuvânt că n'au măturat stradele prin satele lor, *i-a pedepsit aproape pe toți ca câte 10 cor. pedepsă în bani*. Și primarii spun că *nici n'au căpătat porunca de măturare* pentru a cărei neîmplinire sunt pedepsiți. Și-s pedepsiți mai ales cei a căror sate au votat la Dobra cu Dr. Vlad.

Mulți primari au abzis de slujbă văzând volnicia furiosului solgăbiru, dar nu le-a primit abzicerea.

Se va da rēcurs contra pedepsei volnicului slujbaș, care se vede că tot are dureri de masele dela alegerea dela Dobra!

Primari români! Fiți bărbați. Volnicia va fi urmărită. Vi-să va da tot ajutorul la recurare contra deochiatei pedepse!

Rușine, că așa slujbași se mai gădesc în un stat cu legi „moderne“!

Protestul Dobrenilor.

Șase fruntași români Dobreni ne trimit, în ultimul moment, un răspuns la laudele ce Dr. A. Muntean și-le face, că dsa s'a retras la Dobra „în interesul cauzei“. Fruntașii Dobreni constată, că tocmai Domnia-lor l'au rugat în interesul cauzei: *să nu candideze deloc*, dar' dsa le-a declarat, că față de Dr. Vlad nu se va retrage niciodată!

Și numai când a văzut că are un singur vot din toată Dobra, atunci, scriu dobrenii: „a aflat de bine se schimbe „în interesul cauzei“ batjocura cel' aștepta, în — glorie!“ Și afirmă dlor, cari cunosc bine lucrurile, că de reserva de 25 cu care se laudă în Nrul ultim al foii sale, nici vorbă nu era!

Pentru încungiuarea animosităților postume, fără rost, dăm numai atât din scrisoarea pișcătoare a fraților dobreni. Că e destul.

Constatăm, că dl Dr. I. Bonts, notar-public în Hunedoara, tace la scrisoarea publică ce i-am adresat în numărul trecut!

Oare de ce-o fi tăcend?

Budapesta, 19 Iun. Până azi lui *Tisza István* nu i-a succes a forma guvernul nou. Se va retrage și va încerca altul. Poate iar Bánffy ori Wekerle!

„Ardeleana“
instituit de credit și econ., Orăștie.

Concurs.

Pentru ocuparea unui post de oficial eventual de practicant la „Ardeleana“ instituit de credit și de economii, societate pe acții în Orăștie, se scrie următorul concurs:

Reflectanții au de a-și prezenta petițiile Direcției institutului până în 15 August st. n. a. c., instruite cu:

- Testimoniu de maturitate de la o școală medie comercială.
- Atestat de botez.
- Atestat despre conduita anterioară și dovedirea ocupațiilor după absolvirea școlilor medii.

Reflectanții cari pe lângă cunoștința în vorbire și scriere a limbii române și maghiare, posed și limba germană, vor fi preferați.

În petiție este de a se nota întrucât petenții reflectează numai la postul de funcționar sau că eventual sunt aplicați a primi și postul de practicant.

Denumirea definitivă se va efectua numai după un serviciu de probă de un an.

Beneficiile împreună cu postul de oficial sunt:

- Salar fundamental 1500 cor.
- Bani de cartir 20% după salarul fundamental.
- Adaus la salar de 100 cor. din 3 în 3 ani.
- Participare la tantiema statutară. Salarul fundamental al practicantului este 1000 cor., bani de cartir, adausul la salar și participarea la tantiemă, tot ca și la oficial (vezi condițiile a. b. c. d.)

Din ședința plenară a Direcției ținută în 28 Maiu 1903.

Direcțiunea.

Invățacel de prăvălie.

În prăvălia de manufactură a subscrierului se primește un învățacel din casă bună, care se aibă 2—3 clase gimnasiale ori reale, și se cunoască cât se poate și limbile germană și maghiară.

Condiții favorabile

Ioan Lazaroiu,
comerciant.
Orăștie (Szászváros).

Strămutare de local.

Fac cunoscut onoratalui public, că mi-am strămutat

atelierul fotografic

din casele dlui K. Hermann, unde era până acum, în

casele dlui I. F. Schelker
piața mare Nr. 27.

vis-à-vis de casina maghiară, unde sunt arangeat în chip de tot modern, elegant, cu salon special de primire, de toaletă și de fotografare.

Rog pe onorații mei mușterii, a mă cerceta în viitor în noul meu local.

Adolf Schuller

1—3 fotograf.

Vinars de prune!

Tuică veritabilă!

Subscrisul am de vânzare

100 ferii vinars de
prune curat, de 10 ani

și îl ofer în detalii cu 50 cruceri litru.

Tot aci și vinuri bune! A se adresa subscrierului

3—3 Adam Cristea,
Orăștie (Str. Beriului).

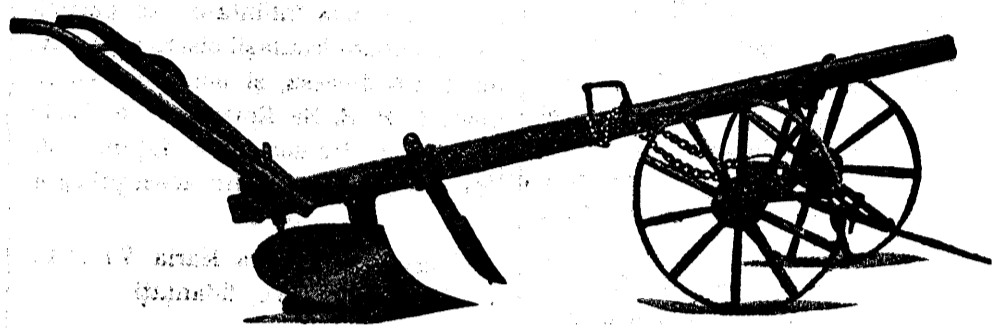
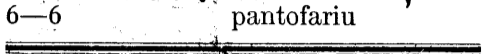
Încunoștințare.

Am onoare a aduce la cunoștința onor. public din loc și din jur, că am deschis un

ATELIER
de pantofărie și păpucărie
în Orăștie, casele Dlui Dr. Tincu strada Berăriei Nr. 4. unde primesc toate lucrurile de comandă și le împlinesc prompt.

Cu toată stima

Andrieu Carașcă
pantofariu

Cele mai bune pluguri

sunt azi așa numitele „Pluguri de Bacica“, lucrate din renuștit și neîntrecutu fer de Stiria.

Părțile de lemn sunt din material sănătos, lemn tare, trainic.

Plugurile aci recomandate se pregătesc în Orăștie sub supravegherea mea proprie și așa pot mijloci reparări ori schimbări mai mărunte, fără cheltueli, aicea.

Pluguri de probă dau bucuros celor ce doresc, și neplăcându-le primesc înapoi.

Prețul (afară de roțile) 20 cor. unul.

Recomand cu toată stăruința aceste pluguri tuturor economilor noștri! — Venzătorilor: rabat.

Ioan I. Vuleu
Orăștie.

CÂND

VENIȚI LA ORĂȘTIE

nu uitați a cerceta

pentru trebuințele ce aveți D-v. următoarele firme:

Depozitul de haine gata și mare croitorie vineză alui
SIMION CORVIN jun.
drumul țerii.

Prăvălia de manufactură și deposit de păpuși gata alui
GEORGE BACIU
în piață.

Prăvălia de manufactură alui
ION LAZAROIU
în piață.

Noua prăvălie mixtă a lui
IOAN ROB
piața-poliției.

Primul depou de pește sărat de toate sortele, alui
VASILIE N. BIDU
în Orăștie.

Prăvălia de opinci și pielărie a lui
PETRU BANCUI
în piață.

Croitoria pregătind și haine bisericesti, alui
ADAM CRISTEA
Coțul Str. Beriului.

Cel mai elegant atelier de frizat, și tuns alui
IOAN ANDRESCU
piața-poliției.

Măcelăria lui
AUREL PAPIU
piața poliției.

Institut funebral
BARCSI J, și G. BRASSAI
în Orăștie.

Atelierul de măsur (têmplar) și deposit de mobile și cosciuguri alui

DUMITRU MARTIN
str. Căstăului

Croitoria lui
IOAN MUNTEAN
drumul țerii

Atelierul de păpucărie alui
ION LAZĂROIU
drumul țerii.

Feșăria lui
ILIE LĂDARIU
Drumul-țerii (l. bis. gr.-or.)

Atelierul de păpucărie alui
IOAN VĂRMĂGEAN
lângă spitalul mil.

Rotăria lui
NICULAE FILIMON
dr. țerii (l. bis. gr.-or.)

Atelierul de păpucărie alui
IOAN TOMUȚA
piața-poliției.

Atelierul de păpucărie alui
alui GEORGE BALOMIRI
Str. Căstăului.

IOAN ANDRESCU,
FRISEUR ȘI PERRUQUIER, ÎN ORĂȘTIE (SZÁSZVÁROS)

P. 7.

Salonul de frizat, ras și tuns, întemeiat prin Ioan Andreșcu la 1868 în Orăștie (între tîrguri, Nr. 6) și care s'a bucurat de atunci totdeauna de cel mai bun renume, — se recomandă onoratalui public, ca

Salon de frizat, ras și tuns
— higienic de I-ul rang!

reconstruit și arangeat cu totul nou, în două despărțimenturi în care se lucrează conform cerințelor igienice de azi, cu aparate de desinfectare parisiene și utensilii antiseptice de prima clasă, și după prelucrarea acum modernă despre îngrijirea părului și a bărbii, etc.

Acestea, și un serviciu solid și prompt. Prețuri moderate, a onorațiilor mei mușterii și cunoscuți, vor fi și în viitor principiile reale pe care se bazează atelierul meu.

Toate înoirile ce ating specialitatea mea, vor fi îndată introduse și aduse la cunoștința onorațiilor mei mușterii.

Fac mai departe cunoscut, că, din punct de vedere igienic, eu folosesc în friseria mea numai specialități de Paris de clasa primă! Și anume: Toate utensiliile, cum sunt mașinile de tuns, foarfecile, briciurile, etc., se desinfectează îndată după întrebuințare în Aparatul special de desinfectare parisiană, întrebuițând Formalin, Sublimat, Carbol, etc., și Pastă antiseptică pentru briciu, așa că e absolut imposibil ca să treacă dela unul la altul ceva boală de piele prin aceleași unelte!

Să întrebuințezi în atelierul meu deja acum:

Mantaua de hârtie de mătăsă,

ceva de tot nou și igienic, pentru frizat, ras și tuns, și guler patent pentru tuns cu prinzător de păr tăiat, care face imposibilă căderea de păr mărunt pe lângă grumaz, etc.

Crema de ras parisiană primă, fără amestecare cu apă. — „Allen Voraus“ suplinitor săpunului de ras. — Pulveră de săpun parisiană, și săpun de cabinet parisian prima, etc.

După ras, pentru îndepărtarea din obraz a jubrițelor, coșilor și roșetei pielii, folosesc 1/10% Sublimat, Crystall-Sirius, și o specialitate de apă igienică, cum și Bloc-Hyalin, Bloc-Hygienic și Tablete-Regina, etc.

— Apoi ceva de tot nou:

Ștergare de obraz din hârtia de mătăsă „Krepe“

(pentru zbicire), veritabile, în crème și alb, folosite numai la o radere!

Anunț apoi, că am deposit permanent de tot felul de

Peruce de stradă și de teatru,

de tot soiul, pentru ori-ce etate, atât pentru dame, cât și pentru domni. Toupete, bretonuri pentru dame, plete, frisetțe, etc., precum și deposit de legătoare de mustați de felurite soiuri; colorii de păr și cosmetice, etc.

Imi țin încă de datorință a exprima onorațiilor mei mușterii mulțumirile mele pentru sprijinul de până acum, și îi rog a mă onora și mai departe cu sprijinul lor prin cercetarea salonului meu de frizat.

Cu toată stima

Rog cetiți atestatul medical de mai jos!

Ioan Andreșcu,
Friseur și Perruquier
în Orăștie (Szászváros).

ATESTAT MEDICAL

(Trad. din nemțește).

Să constată prin această oficioasă, că Salonul de frizat și ras al dlui Ioan Andreșcu din str. tîrgurilor, este azi perfect arangeat de nou, conform cerințelor moderne și igienice! Mobile potrivite scopului și ireproșabil curate, împodobesc ambele saloane, cel mare și cel mic, cari sunt provăzute cu lumină bogată, și toate așa arangeate, că pot fi fundamental desinfeciate!

Toate peptenele, perile de păr și celelalte instrumente, se desinfeciază într'un Desinfector-Formalin de Paris; briciurile și mașinile de tuns se spală cu Pastă antiseptică și cu soluție de carbol de 5%, deplin curățitoare!

Toate mantalele pentru tuns și servetele, sunt de cele de hârtie de mătăsă chemicește curată, făcute anume numai pentru o întrebuințare.

Pentru ungere cu săpun, se folosește o pulvere de săpun igienică, se pregătește în amestec cu apă feartă, fața se unge apoi cu Kaiserborax, sau, în casuri date, cu 1/10% soluție de sublimat cu Borsăure, Crystall-Sirius, și se pudrează prin o mașinărie igienică de sistemul cel mai nou.

La întrebuințarea ori-căror soiuri de mijloace cosmetice, se pune în acest local mare grijă pe aceea, ca ori-ce instrument, cari ar putea răspândi vre-o boală de piele, se fie nimicite.

La toate cele amintite mai sus se mai adaugă și aceea, că dl Ioan Andreșcu e dextru a-și îndeplini toate funcțiunile sale de barbier și friseur și de tuns, așa de curat, că ori-ce răspândire a vre-unei boale de păr și de piele, de pe un individ pe altul, se arată exclusiv!

Orăștie, 29 Aprilie 1903.

3—

Dr. Victor Markovitch m. p.,
medic fizic orășenesc.